

Så här beskriver du

Manual för hur kyrkliga inventarier med kulturhistoriskt värde kan beskrivas

Projekt Sacer 2015

Denna manual är tänkt att vara till hjälp då du ska inventera och dokumentera församlingens kulturhistoriskt värdefulla föremål.

I manualen finner du dels detaljerade helbeskrivningar av ett föremål samt ordbeskrivning för föremålets olika delar.

Vår förhoppning är att du med denna manual ska kunna utföra ditt arbete på ett enklare och effektivare sätt.

Tack!

Med stort tack till förlaget Verbum för deras tillåtelse att använda information och illustrationer ur boken De heliga tecknens hemlighet av Fritjof Dahlby som ligger till grund för delar av sidan Symboler.

Text och bild: Sabina Johansson, Micaela Eriksson, Maria Åkesson, Jacob Westlund, Elin Nilsson, Maria Fritzell, Erik Johansson

Redaktör: Sabina Johansson

Layout: Joseph Ross, Sabina Johansson

Materialet ägs av Lunds stift. Det får kopieras men ej spridas.
Vi reserverar oss för eventuella felaktigheter.

Innehållsförteckning

Så här läser du manualen

4

Metallföremål

5

Glas- och keramikföremål

17

Träföremål

19

Textilföremål

25

Stenföremål

32

Fasta träföremål

33

Symboler

36

Så här läser du manualen

Objektsnamn (med liturgisk färg eller metallslag)

En mer detaljerad och längre beskrivning av föremålet. Här nämner vi specifika och unika detaljer för just det föremålet.

Avsnitt!

Exempelbild!

Namn på en specifik del av föremålet och/ eller namn på form/ funktion

Namn på en specifik del av föremålet och/ eller namn på form/ funktion

Sidnummer!

Metallföremål

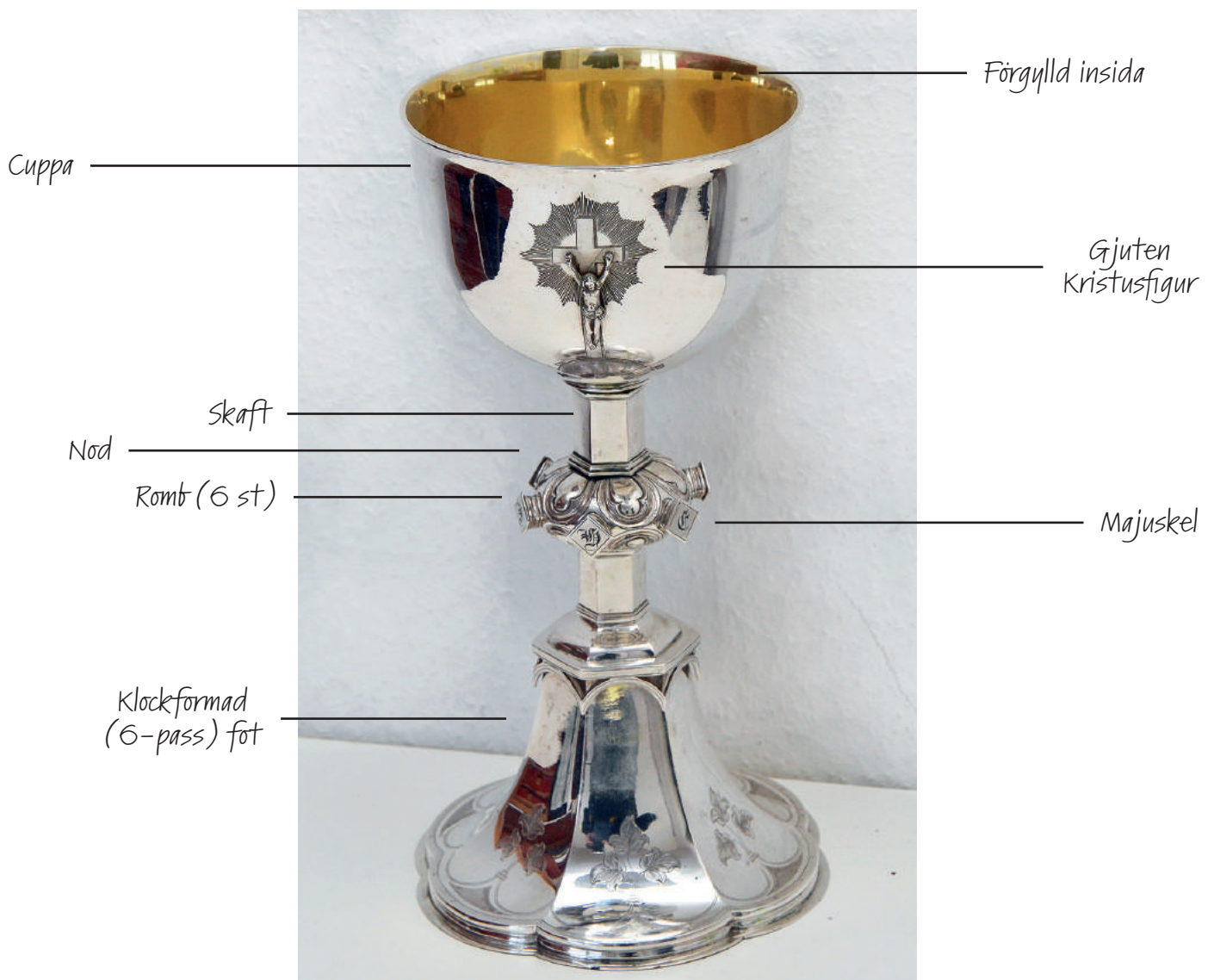
Dopkanna i silver

Dopkanna med välvt lock som kröns av Agnus Dei med segerfana. Snås. Bukigt liv med dekor föreställande bladkrans och en bibel. Uppsvängd häinkel med flik och tumgrepp. Rund, indragen välvd fot med avfasningar.

Kalk i silver

Cuppa med förgylld insida. Gjuten Kristusfigur på utsidan av cuppan omringat av strålgång. 6-kantig stam med ett mönstrat nod med 6 romber. Varje romb med varsin majuskel. Klockformad fot med bladmönster. Utvikt 6-passformad fotring.

Oblatask i silver

Oval form. Förgylld insida. Kupigt lock med dekorerat blomstermotiv och rak utställd kant. Ask med utställd bottenlist.

Patén i metall

Cirkulär. Motiv av nattvarden på spegeln. Kep och brätte med dekorlinjer. På brättet ett Kristusmonogram.

Dopfat i mässing

6-sidig form. Växtdekor i relief på brättet. Rund spegel dekorerad med en graverad hjort samt växter.

Altarkrucifix i metall

Klöverkors. Ovanför kristusfiguren ett banéer med inskription. Under korset ett nod med blomsterornamentik och 6 romber. Tvinnad stam. Profilerad 6-kantig fot med 6 utstansade fyrpass. Ovanför varje fyrpass sitter en löstagbar lilja i metall.

Altarkors i metall

Latinskt kors. På korset 15 kvadratiska utskjutande knoppar, i vilkas mitt ses runda infattade slipade stenar i vitt och rött. 6-kantig, nedåt breddande fot. Altarkorsets stomme och fot är i trä.

Kandelaber i metall

Cylindrisk ljuspipa med linjedekor och fast nedvinklad manschett. Profilerad stam, 6-sidig uppvinklad droppbricka med dekor i form av ansikten i varje hörn samt växtornamentik. 6-sidig klockformad fot med upprepande mönster av bevingade änglaansikten.

Brudkrona i silver

Förgylld. Blå stenar. Gallerverksutformad kronring med kvadratiska och runda stenar. Från ringen utgår sex höga och sex låga ståndare i ett flätverk med utåtböjda toppar. Ståndarna kröns av ovala stenar.

Brudkrona i metall

Vita, slipade prismor. Rund genombruten kronring. Mellan kronbanden löper en ranka med prismor i grupp om tre. Kronan har 5 bladformade spiror krönte med sju prismor fästa på ett vågformat band. I vågdalen mellan varje spira sitter ett mindre blad krönt av en sten.

Brudkrona i silver

6 spiror med varsin innefattad vit slipad sten. Kronan står på en fotring. Foten består av 6 trekantiga flikar med spetsen nedåt.

Lykta

Taklampa av glas och blyspröjs. 6-sidig vidgande lytkropp med spetsigt 6-sidigt tak och botten. Elektrifierad. Kröns av 6-kantig hätta i metall. Ändknopp.

Kollektstock i metall

Uppbyggd av flera lodrätt och vågrätt placerade metallband. Kollektstocken har en lucka med 2 gångjärn, myntinkast samt nedfällbart låsband med ögla. Nytt hänglås.

Ljusstakar i silver

Urnformad, delvis bladhälstrad ljuspipa med fast manchett.

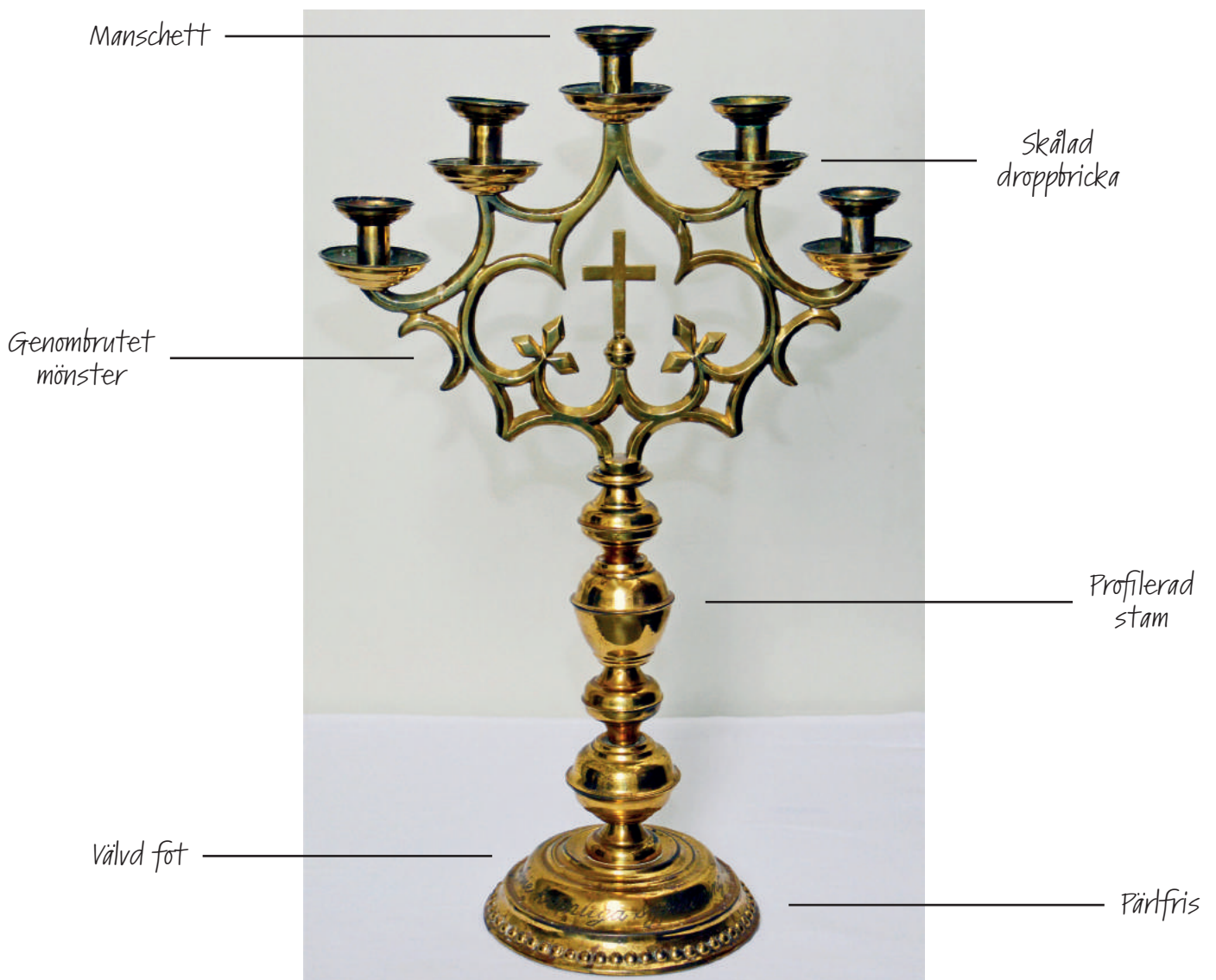
Kannelerad stam. Klockformad fot med bladhälstrad dekor på en kvadratisk fotplatta med gallerkant och 4 kulfötter.

Kandelaber i metall

Rund profilerad fot med pärlfris. Kraftigt profilerat stam vilket upptill förgrenas till fem ljuspipor, i pyramiduppställning, med skålad manschett och droppskiva. Genombrutet mönster i förgreningens mitt med ett latinskt kors på en kula.

Ljuskrone i metall

Pyramidformad. Plats för 30 ljus. Kraftigt profilerad mittstam. Överst på stammen två etapper med vardera fyra voluter i krans. Från mittstammen utgår 10 s-formade ljusarmar i krans. Varje ljusarm med 3 ljuspipor i trappformation. Urnformade ljuspipor och skålade droppskivor. Nedtill på stammen klot med ändknopp.

Kristallkrona i mässing

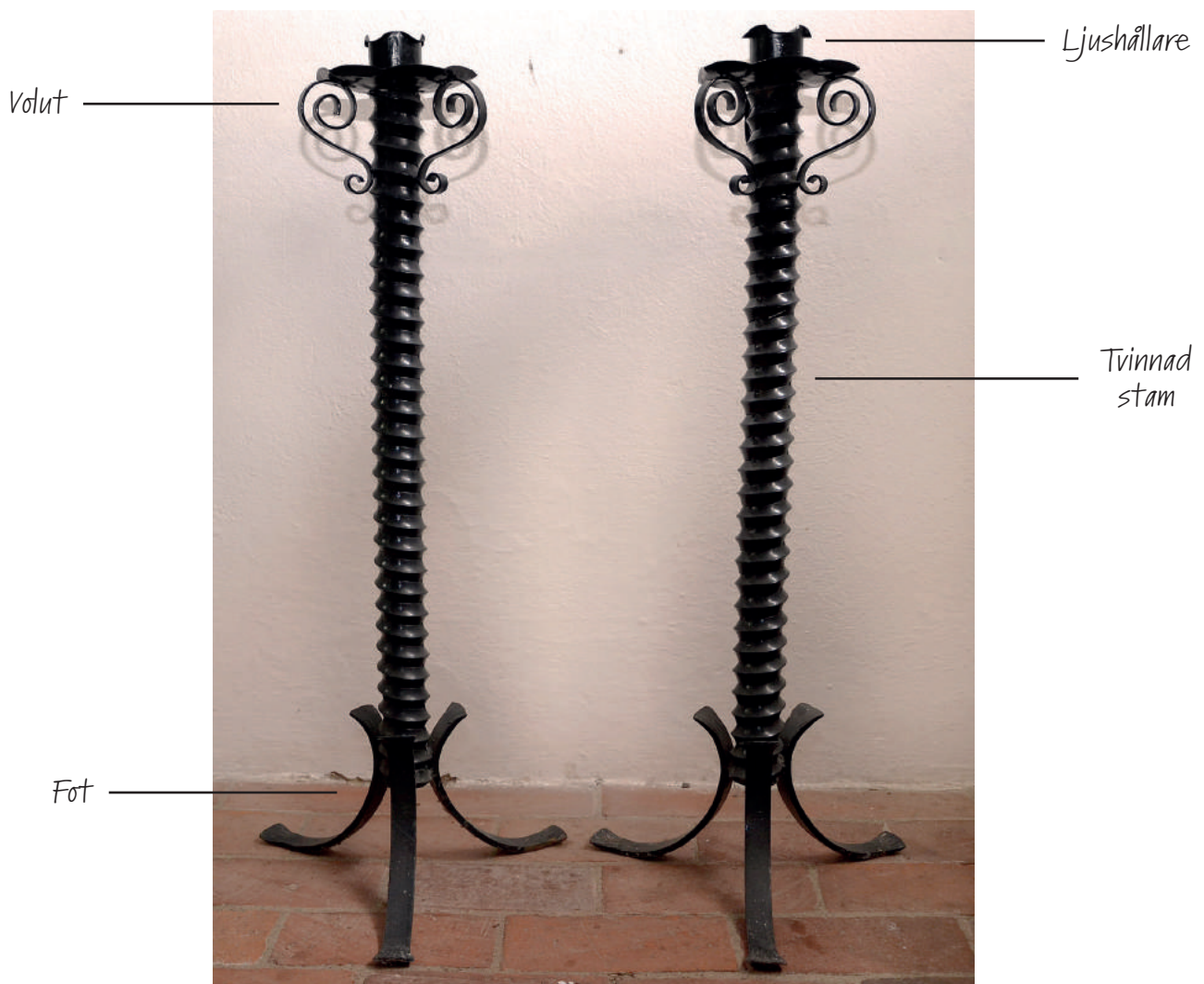
Plats för 24 ljus. Cylindrisk stam med tre separata etapper och ändknopp. Översta etappen kröns av en metalliskt bladbård som undertill har två våningar med hängande, avlånga olikslipade prismor (Shiefstein- och kvadratstensprismor). Mellersta etappen med liknande utformning. Den nedersta etappen består av en piggbotten med 6 våningar av prismor och 12 s-formade ljusarmar i krans med vardera ljuspipa och droppbricka. Droppbricka med genombrutet mönster, lös glasbricka samt hängande, olikslipade prismor.

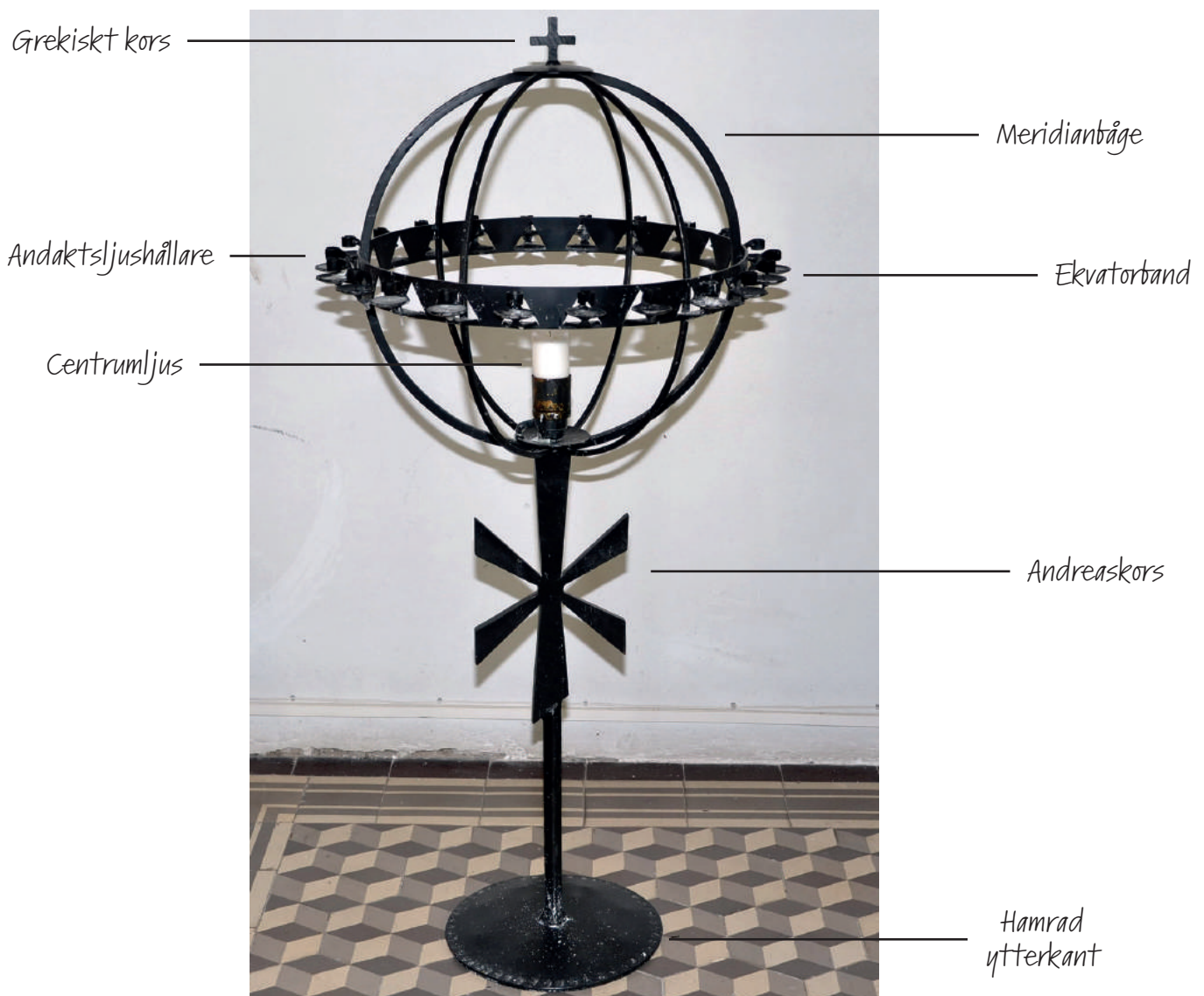
Golvlyusstakar i smidesjärn

Plats för 1 ljus. Cylinderformad ljushållare med vågformad kant. Svagt skålformad droppbricka med vågformad kant. Tvinnad stam med 3 jämnt fördelade voluter under droppbrickan. Foten består av tre jämnt fördelade, böjda stänger med fiskstjärtsformad ände.

Ljusbärare i smidesjärn

Plats för 22 andaktsljus. Glob av 6 meridianbågar och ekvatorband. Globen kröns av ett grekiskt kors. Jämt fördelat, utmed ekvatorbandet finns kluvna ljushållare med rund droppbricka. I globens mitt finns plats för centrumljuset med cylindrisk ljushållare och rund droppbricka. Kvadratisk stam med ett centrerat Andreaskors. Rund, platt fot med hamrad ytterkant.

Glas- och keramikföremål

Dopskål i glas

Cirkulär. Välvt liv med rundad ovankant. Plan spegel med frostad dekor av växtornamentik.

Dopskål i glas

Högt liv. 10-kantig med slipade geometriska mönster. Indragen rund fot.

Ask

Oval ask av blankglaserad svart keramik. Profilerat lock med Kristusfigur i relief. Dekor längs askens sidor i form av rundbågar med änglar, kors och druvklasar i relief.

Kanna

Svartglaserad keramik. Bukigt liv med guldfärgat klöverblads kors i relief. Trepassformad mynning. Uppåtsvängd hänkel. Indragen rund fot.

Vinkanna

Tummad keramik. Grön glasering. Bukigt liv dekorerat med 1 stiliserad, oglaserad fisk. Indragen hals, oval mynning med v-format snås. Öronformad hänkel. Indragen ihålig fot.

Kalk

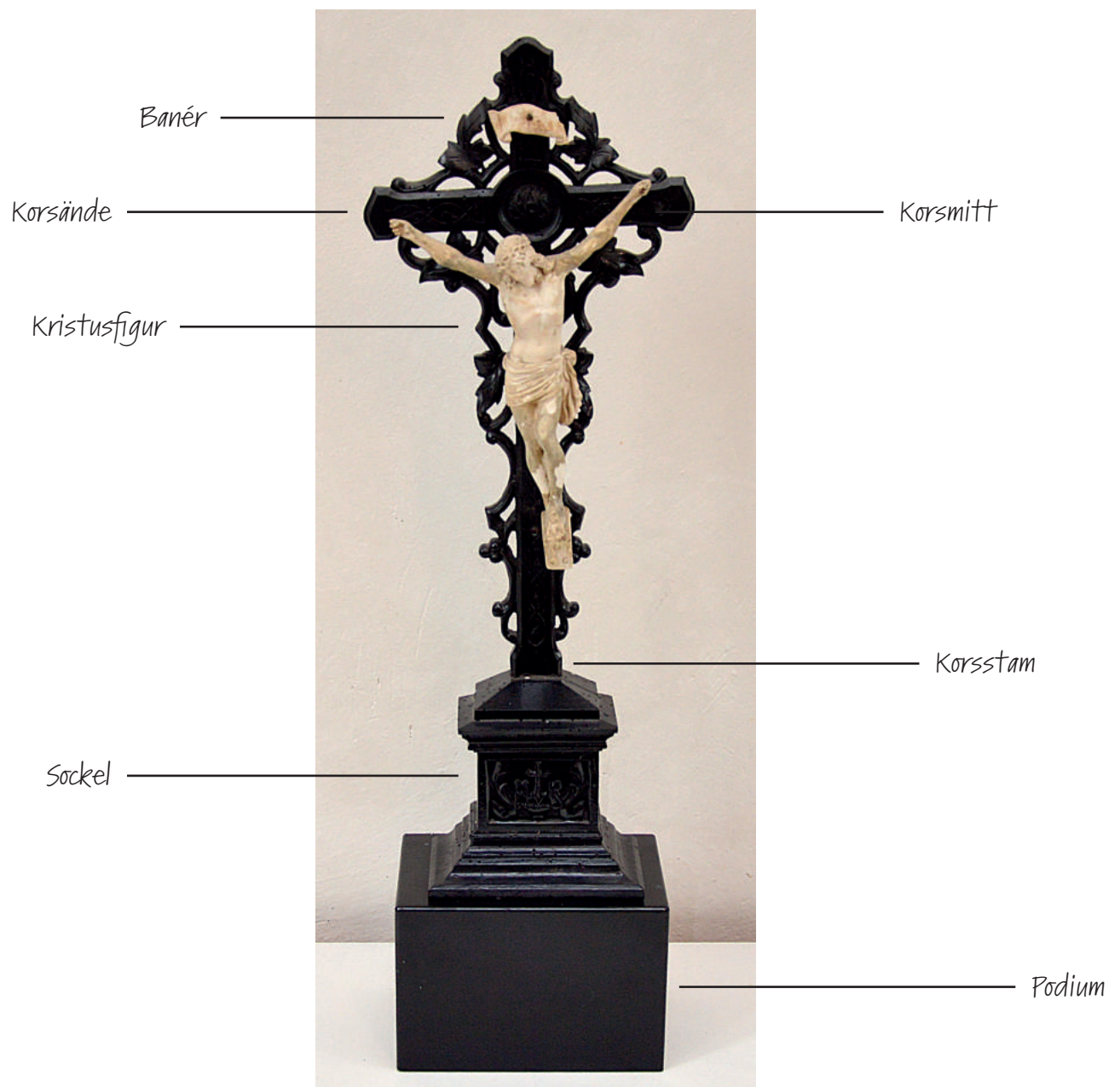
Gulglaserad keramik med blankglaserad insida. Spolformad kropp. Längs fotkanten streck- och korsdekor.

Träförremål

Altarkors

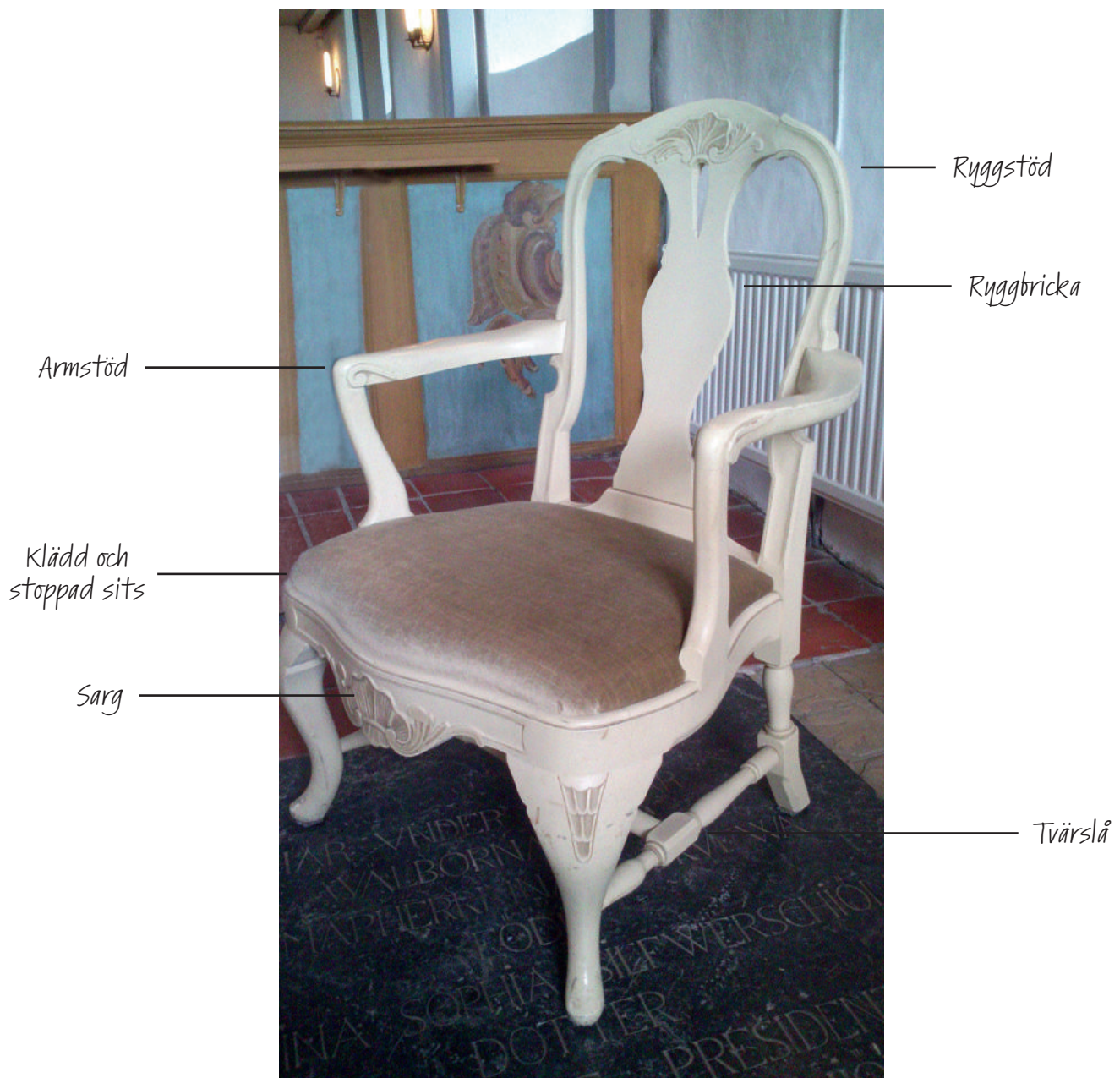
Latinskt kors av svartmålade trä på en 4-sidig sockel med profilerade lister samt skuren dekor på framsidan. Korset omgärdas av skuren växtornamentik. På korset en kristusfigur i gips samt banér med INRI ovanför.

Stol

Stol i gråmålat trä utförd i barockinspirerad stil. Stoppad sits klädd i gråbeige plysch. Snidad ryggbricka och profilerat ryggstöd. Lätt svängda armstöd med dekor. 4 utåt svängda ben där de främre är bredare i linje med den dekorerade sargen. Svarvade bakben. Svarvad tvärslå.

Kista

Plan, rektangulär botten och rakt liv. Klädd med grönmålad järnplåt med ett förstärkande rutnät av svarta järnband. Plant lock med myntinkast i centrum. Gångjärnsbeslag som går att låsa med tillhörande hänglås. Handtag på vardera sida.

Bibel

Bibel med pärm av brunt skinn. Mitt på framsidan ettpräglat guldfärgat latinskt kors. På baksidan en präglad kalk. På bokryggen finns ordet BIBELN och dekormönster inpräglat med guldfärg samt upphöjda bind. Blad med guldsnitt. Bokmärke i guldfärgat tygband med tofsar.

Votivskepp

Fullriggare med tackel och vita hissade segel. Skrovet är målat i rött, svart och ljusgrönt.

Sparbössa

Bössan är en grönfärgad, rektangulär ask med utdragbar låda på baksidan. Lådan har ett nyckelbeslag av metall. Bössan är smyckad med en bedjande pojke sittande på en grönskande stock. Pojken bär en orange tröja och gröna byxor. Mellan pojkens fötter ett myntkastet. Från pojkens hals hänger en pendel, pojkens huvud nickar när ett mynt läggs i.

Skulptur

Träskulptur föreställande Kristus med ena handen i välsignelsegest och i den andra hållande en korsglob. Lockigt hår och skägg i guldfärg. Gråblå, guldkantad mantel.

Kristusskulptur

Statyn står på en liten hylla över det norra sidoaltaret. Skärm med marmorimitation, rakt liv med profilerad ram och rundbågeformad överdel med förhöjt mittparti. Ramen är målad i brunt och grönt och har tre krönande latinska kors. En kopia efter Thorvaldsens kristusfigur.

Namnchiffer

Målat i grönt, blått, grått, brunt och guld.
Vapensköld i mitten som kröns av en krona
och flankeras av lejon.

Porträtt

Oljemålning på trä. Oval form. Åttakantig
bred svart träram med förgyllning. Tavlan
visar en präst och hans hustru i tidstypiska
plagg. Realistiskt utfört. Över paret en målad
svävande ängel som håller varsin krans över
parets huvuden. Textfält under med text i
guldfärg på svart botten.

Trärelicf

Visande Kristus inför Pilatus. Starka, klara
färger. Realistiskt utförande. Pilatus i grön
klädnad. Kristus fasthållen. Inomhusscen.
Tegelvägg i bakgrunden.

Series Pastorum

Gråmålat trä med text i guldfärg. Rektangulär tavla med tympanon. I tympanonfältet finns ett grekiskt ringkors i guldfärg.

Psalmnummertavla

Ram av brunlackerat trä med snidad ornamentik och en inre list med utskuret vågmönster. Snidade blommor i hörnen. Svartmålad tavla med spikar av metall för upphängning. På tavlans nedre del finns två fastsatta lampetter av metall. Nederst en hylla för förvaring av psalmsiffror.

Textilföremål

Dopklänning

Dopklänning av vit textil, underklänning av blå textil. Ytterklänningen är empireskuren och har korta puffärmar och rund halslinning prydd med spetskrage. Den knäpps bak med 3 knappar upptill. Empireskärningen är markerad med 2 creppade band, på det nedre sitter en vit rosett i textilband mitt fram. Underklänningen har en vidare halslinning med vit spetskrage. Den knäpps bak med 1 tryckknapp upptill.

Mässhake

Mässhake av svart sammet. Fram- och bakstycke kantas av silvergalon. Bakstycket dekorerats av ett applicerat latinsk kors omgivet av strålar samt törnekrona i silver. På framstycket en applicerad triangel med små paljetter, samt tetragrammet i svart broderi. Triangeln omgiven av kraftiga strålar i silver. Foder av grått siden.

Mässhake

Mässhake i vit mönstervävd textil. Framstycket har applicerad dekor av textilband föreställandes en triangel med alfa och omega inuti. Bakstycket har applicerad dekor föreställandes Sankt Georgskors med strålglans, fiskar samt ax. På sidorna om dekoren löper 2 par band vertikalt i rött och violett.

Antependium

Röd sammet. Dekor i mitten i form av ett applicerat klöverbladskors i guldtyg. I korsmitten en cirkel med I H S broderat i beige. På korsarmarna broderade rosor i vitt, beige, guld, guld och grönt omgivna av stiliserade blad i gråtoner. På ömse sidor om korset, ute i kanterna, vertikala breda bårder med broderad dekor i form av törnen i guld och guld. Foder av rött tyg.

Antependium

Vitt yllelinne med invävda kors av guldtråd. Dekor i form av kors i påsydd guldbård i mitten, med kontur i guldtråd och brunt. Runt korsmitten broderad törnekrona i blått och lila. Över korset en krona i guldtråd med stenar broderade i rött, blått, vitt, guld och rosa.

Framför korset är på ena sidan broderat IN och på andra RI i rött med brun kontur. På ömse sidor om korset broderade kors i guld, rött och brunt. I kanterna guldbård. Innanför dessa smala ränder i rött och brunt. Sidorna saknar dekor. Foder av vitt linne. Inskription broderad i fodret.

Kormatta

Kormatta av vävd textil. Röd botten med dekor i form av stjärnor och kors i vitt och blått. Längs kortsidorna vit bård med stjärnor. Längs långsidorna blå bård med vitt mönster. Vita fransar på kortsidorna.

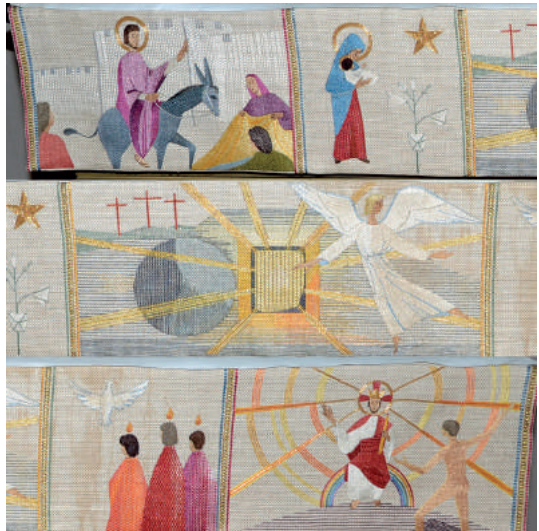
Bursa vit

En rektangulär pappskiva som är vikt på mitten för att skapa två kvadratiska skivor, täckt av vit textil. På framsidan ett broderat mantuanskt kors i guldtråd.

Altarbrun vit

Altarbrun med mångfärgad brodyr. Motiv av 5 olika scener i Bibeln där Uppståndelsen är centrummotivet.

Vepa

Vepa i korsstygnbroderi i grönt, blått, beige och vitt. Geometriska former. Vertikala guldbroderier och mönster av blommor i beige och vitt. Foder av beiget linne.

Kalkkläde grön

Kalkkläde av grön mönstervävd siden. Framsidan har dekor i form av en applicerad vit bård rakt över med brodyr i form av en grästuva i olika gröna nyanser med 9 grekiska kors i guldtråd mellan grässtråna. Över tuvan syns ett mantuanskt ringkors i guld och grönt.

Predikstolskläde violett

Predikstolskläde violett i akryl. Mitt på klädet ett applicerat Kristusmonogram av beige band dekorerat med guldfärgadtråd. Foder i beige linne.

Kollekthåv gul

Kollekthåv av gul silkebrokad. Saknar dekor förutom tvinnad guldtråd som avdelar fyra fält. Guldtofs. Ring och hylsa i mässing. 8-kantigt skaft av ljus ek.

Stola grön

Grön vävd textil med applicerad dekor av guldfärgat textilband. 3 grekiska kors jämnt fördelade över tyget. Grönt foder.

Stola violett

Stola violett. Figursydd. Ribbad textil med invända ränder i rött, vitt och grönt längs kanterna. 2 invända latinska kors; ett vid varje ände. Fransar av garn i violett, grön röd och vit. Ofodrad.

Stenföremål

Dopfunt

Dopfunt i sandsten. Cylindrisk cuppa med kraftigt avsmalnande nederdel. Längs överkanten en rundbågefris. Avfasad innerkant och avtappningshål. Attisk bas med fyra människoframställningar i halvfigur, två män och två kvinnor. Den ene mannen håller ett djurhuvud. I övergången mellan cuppa och fot en repstavsdekor. Fyrsidigt podium.

Gravhäll

Gravhäll av kalksten med överst dekor i form av en snäckpalmett och på mitten ett namnchiffer inom dubbla cirkclar flankerat av årtalet 1601. Över och under namnchiffret finns text.

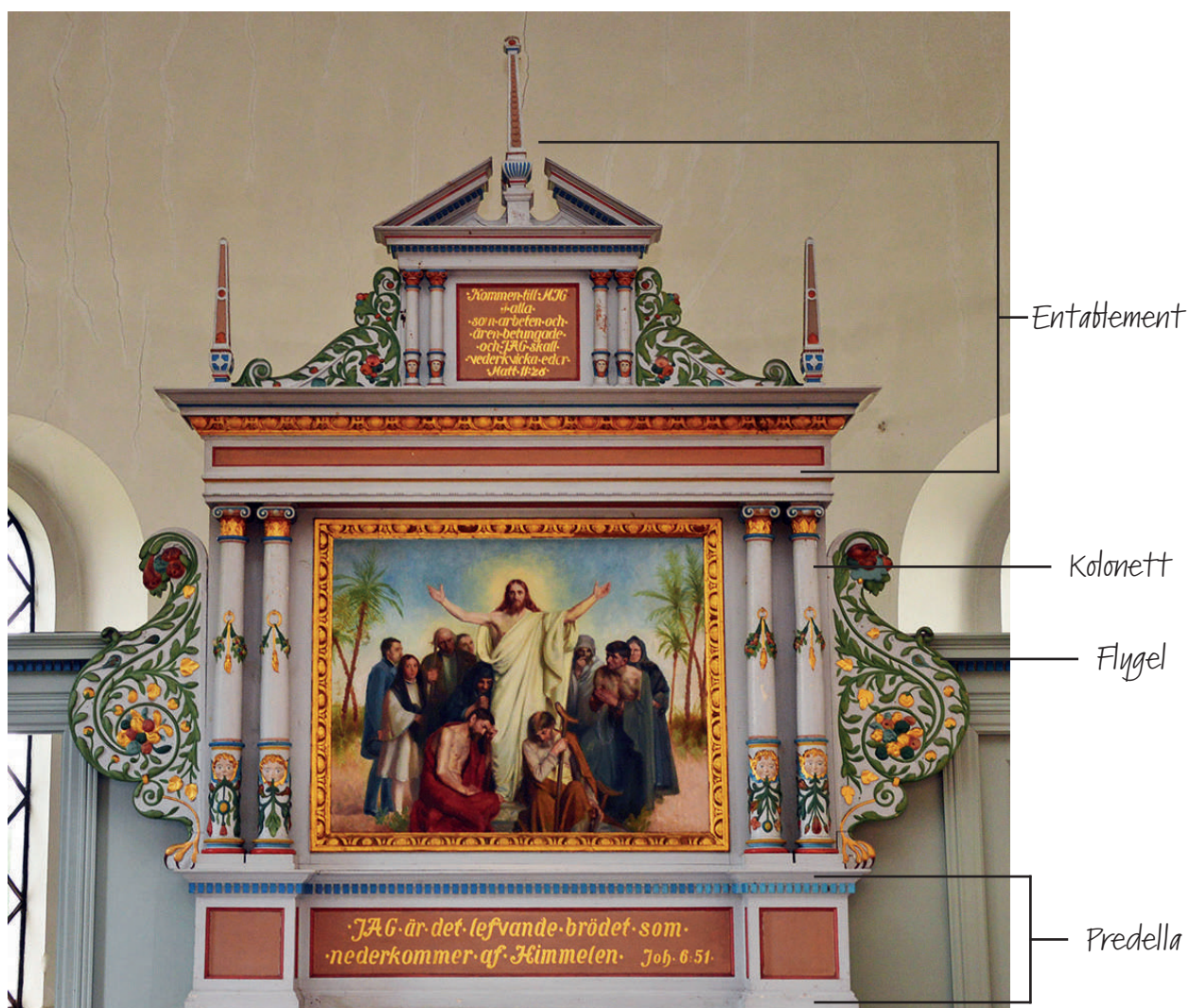

Fasta träföremål

Altaruppsats

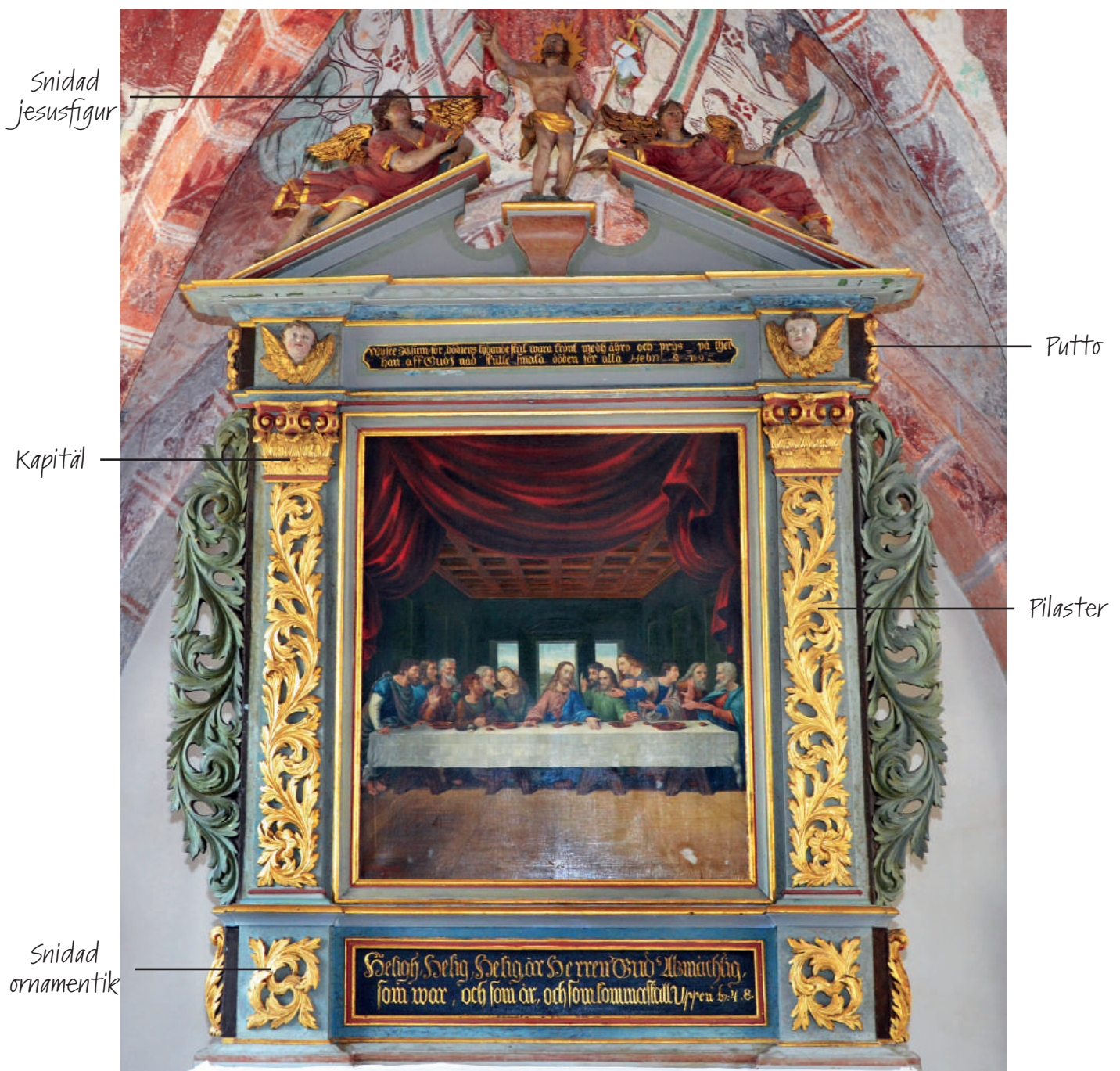
Altaruppsats i trä med målning i ljusgrått, guld, brunt, grönt och blått. I centrum finns en tavla med kristusmotiv, målad med olja på duk i vitt, grått, blått, brunt och rött. Förgylld ram med äggstavsdekor. Predella med framdragna sockelpartier och i fältet däremellan en inskription. Tavlan i centrum flankeras av dubbla kolonetter och volutformade flyglar med fruktdekor och änglahuvuden. Arkitektoniskt uppbyggt entablement med textfält, två kolonettpar, flyglarmed bladverk och brutet tympanon med krönande obelisk. Textfältet har en inskription.

Altaruppsats

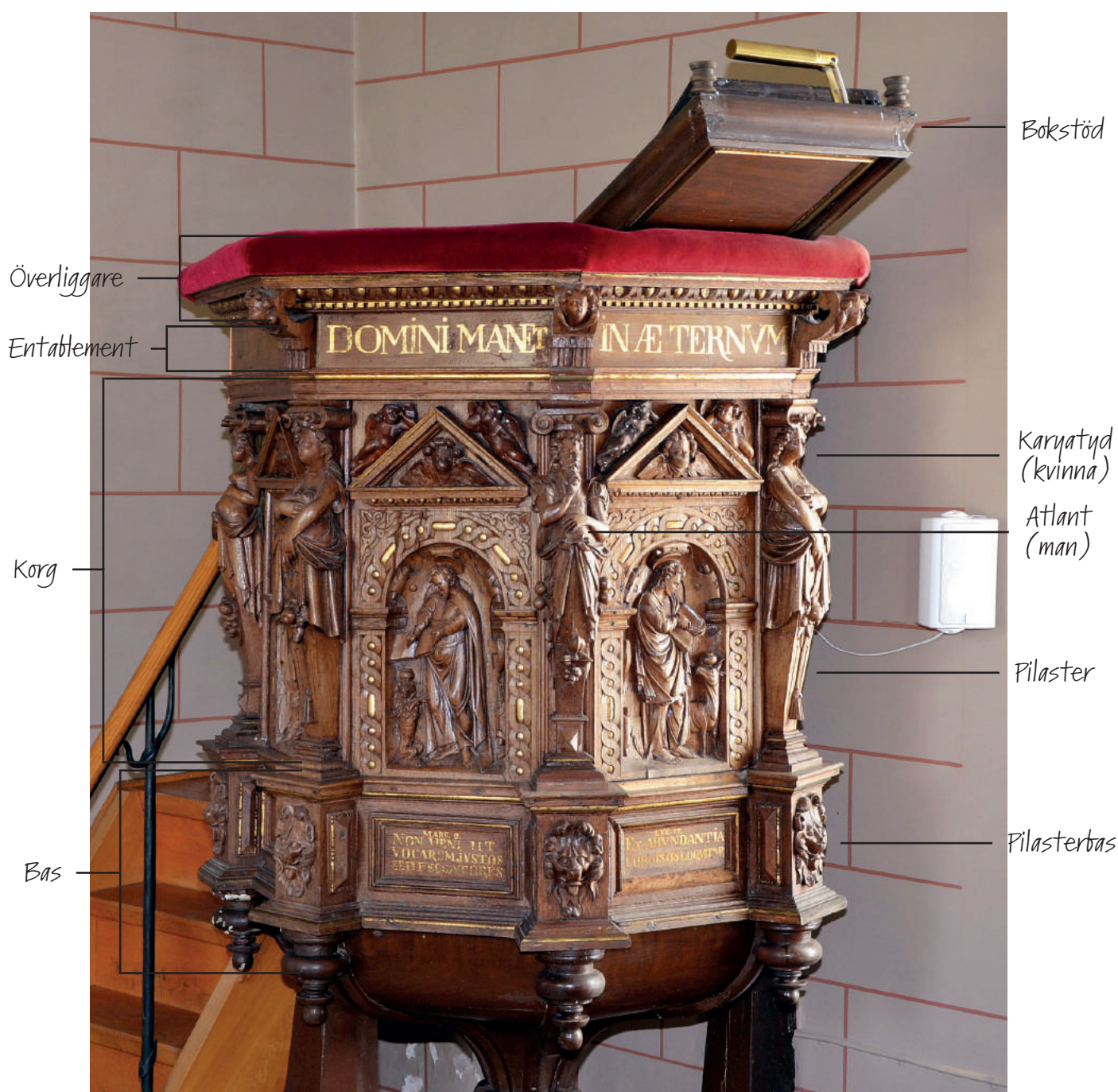
Altaruppsats i trä med altartavla målad på träpannå. Altaruppsatsen kröns av en Jesusfigur i guldmålat höftskyvke och gloria. Jesusfiguren flankeras av två liggande änglar med rödmålade kläder och guldmålade vingar. Uppsatsen är målad i blågrå färg med lister och blomsterornamentik i guldfärg. Altaruppsatsen flankeras av snidade pilastrar med kapital. Två putto flankerar textfältet över altartavlan. Predella med rektangulärt textfält och snidad ornamentik.

Predikstol

5-kantig korg i trä. Brunlaserad med målade bruna och guldfärgade detaljer. Överliggaren är stoppad och klädd med röd textil. Entablement av profilerat listverk med rektangulära speglar innehållande textfält. Spegelarna åtskiljs av snidade puttoansikten. Korgens 4 speglar har reliefer med motiv av evangelisterna med tillhörande attribut. Spegelarna avskiljs av pilastrar i form av snidade 2 karyatyder och 2 atlantar. Basen består av 4 rektangulära speglar med bibeltext. Spegelarna avskiljs av en pilasterbas med ett snidat lejonhuvud. Predikstolen står på 2 pelare. Bokstöd med 2 ljuspipor av trä. Löstagbara ljusmanschetter i gulmetall.

Symboler

Agnus Dei

Faderns öga

Alfa och Omega

A Ω

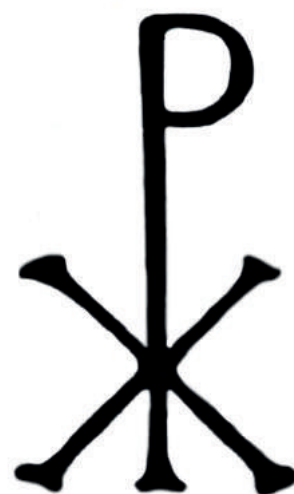
Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum

I.N.R.I.

Jesusmonogram

IHS

Kristusmonogram

Matteus - Bevingad människa

Lukas - Oxe

Markus - Lejon

Johannes - Örn

Lycka till!

sensus

Sensus studieförbund Skåne-Blekinge
Studentgatan 4, 211 38 Malmö
040-664 56 80/90 skane-blekinge@sensus.se
www.sensus.se